

Snittegning af Via Appia. Instrumentet, som landmåleren står med, er en såkaldt groma.

VIA APPIA

I DE GAMLE ROMERES HJULSPOR

De gamle romere var dygtige arkitekter og ingeniører, hvilket utallige bygningsværker, arenaer, akvædukter, broer, veje osv. vidner om – især i landene rundt om Middelhavet. Nu, over 2.000 år senere kan vi stadig beundre og nyde eksempler på deres fine ingeniørkunst.

TEKST OG FOTO: SVEN PETERSEN

Lige siden vi i slutningen af 80'erne var på vores første campingferie i Sydfrankrig, har Kitta og jeg været meget fascineret af de gamle romerske tekniske kunnen. Mange af vores som-

merferieture til Frankrig og Italien har derfor siden nærmest haft karakter af 'studieture' i den romerske oldtid. Senest opsøgte vi i foråret 2011 et par bevarede brudstykker af Via Appia, "Alle vejes Dronning", på latin "Regina Viarum". Flere steder kan man nemlig stadig

finde rester af den oprindelige, gamle vej, som man ihærdigt værner om. Nogle kalder vejen verdens længste museum. Via Appia er optaget på UNESCO's Verdenskulturarvsliste.

Via Appia er flere veje

I vore dage skal man forholde sig til to begreber, når man taler om Via Appia. De dele, der er bevaret af den oprindelige, benævnes i dag Via Appia Antica. Den har sin oprindelige vejføring og mere eller mindre den originale vejbelægning, - som dog er blevet restaureret gennem århundrederne. Og så er der den nyere.

Ved anlæggelsen af de romerske veje

blev den løse overjord fjernet, og vejføringen planeret, hvorefter der nederst blev lagt et lag bestående af blokke af kalksten. De mellemliggende lag bestod af skiftevis sten, grus, ral eller eventuelt knuste teglsten. Øverst blev der lagt en brolægning af mere eller mindre tilhuggede basaltsten. Disse blev holdt på plads af kantsten på hver side af vejen. I alle lag anvendtes mørtel til at binde sten og brolægning sammen. Vejbanens underlag var som regel ca. 1 m tykt. Gennem århundrederne er der blevet slidt dybe hjulspor, som man kan se det den dag i dag, fx på Via Appia's første, berømte stykke syd ud af Rom. Mange steder kan man stadig se de gamle vejviser- og milesten.

På strækningen sydpå fra Rom over kystbyen Terracina ved Middelhavet og videre over Taranto til Brindisi er det muligt at køre på hovedvej S7, som – ud over vejnummertallet – bærer navnet Via Appia Nuova, - eller blot Via Appia. S7 har nogenlunde det forløb, som den antikke, romerske vej havde. Nogle steder er vejen blot en bredere, asfalteret videreføring af den gamle romerske; den solide bundkonstruktion gør det muligt. Det er lidt af det samme, vi ser herhjemme med Hærvejen ned gennem Jylland, - en blanding af den fredede, historiske vej samt en opdateret, asfalteret version - og endelig blot en linjeføring gennem landskabet.

Vores egne Via Appia-oplevelser

Skærtorsdag 2011 havde vi besluttet, at nu skulle vi altså ud og gå på den gamle, romerske vej syd ud af Rom. Flere gange har vi på vore campingture til Rom talt om at finde den berømte vej, men hver gang er

der kommet noget i vejen.

Tidligt om formiddagen begav vi os på tur fra Camping Seven Hills med madpakker og vandflasker i rygsækken, tog regionaltoget og metro til stationen Circo Massimo. Herfra gik vi ud ad Viale delle Terme di Caracalle. Vi gav os på vejen tid til at se nærmere på de enorme bygningsrester af de antikke Caracalla's termer (badeanstalter). Vi havde tidligere læst om dem, at disse termer var Romerrigets mægtigste. Det betvivler vi ikke!

Videre gennem Parco degli Scipioni nåede vi ud til Porta San Sebastiano, det antikke Roms sydlige byport. Endelig kunne vi et skilt på en mur se, at vi var fremme ved starten af Via Appia Antica. Som fodgænger er passagen gennem byporten og det første stykke af vejen mere eller mindre med livet som indsats. Der er ikke rigtig noget fortover, så der er en kamp om pladsen mellem biler, motorcykler, scootere og gående, - uha! Vi er enige om, at vi en anden gang tager bus 218 fra Piazza di Porta S. Giovanni og står af ved stoppestedet ved Cecilia Metellas grav. Herfra er der omkring 3 km vejbevaret, antik landevej, som ligger klar til et besøg.

Siden 1988 har Via Appia Antica haft status af regionalpark - Parco Regionale

»GENNEM ÅRHUNDREDERNE ER DER BLEVET SLIDT DYBE HJULSPOR, SOM MAN KAN SE DET DEN DAG I DAG, FX PÅ VIA APPIA'S FØRSTE, BERØMTE STYKKE SYD UD AF ROM.«

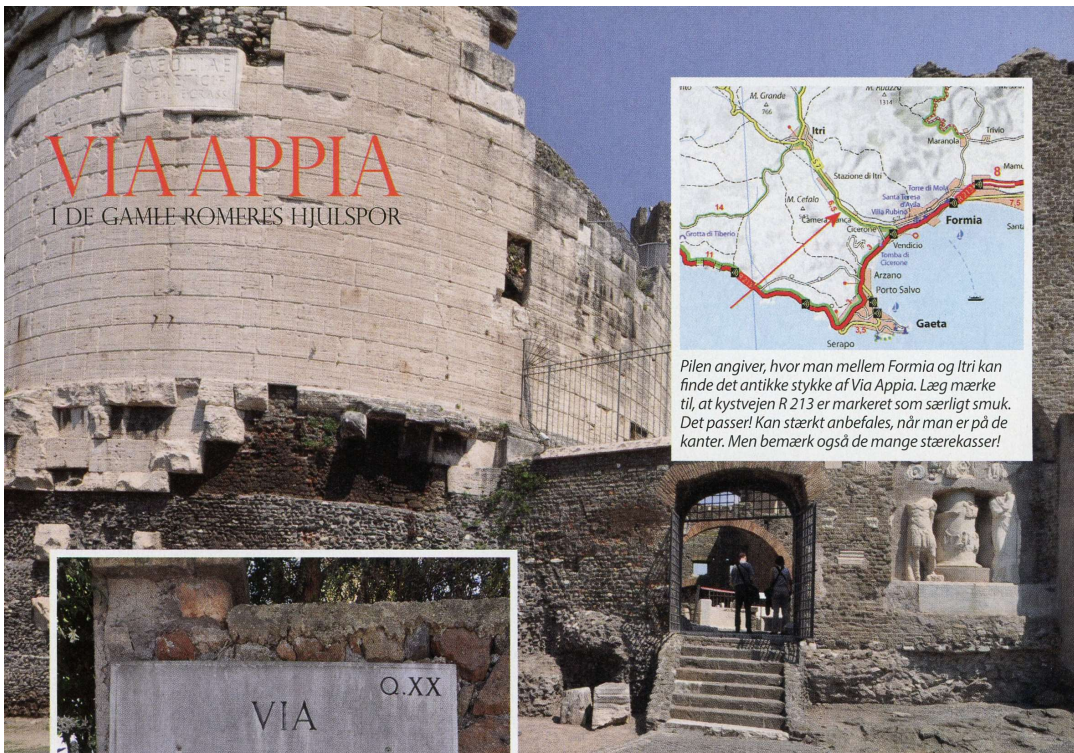
dell'Appia Antica - og er i dag et populært udfugtsmål for romerne, som i weekender og ferier ynder at tage herud med madkurven. Skærtorsdag var ingen undtagelse, og vejret var dejligt. Sammen med romerne (og asiatiske turister med solhat og Canon) havde vi det smukkeste vejr til en slentre tur i de gamle romeres hjulspor. Parken er desuden et yndet område for motionsløbere og mountainbikere. Den gamle romerske vej med den karakteristiske store belægning er stadig åben på det første stykke for biltrafik, men kun for beboere med særlig tilladelse.

Når man går her ude på den gamle vej, kan man ikke lade være med for sit indre blik at forestille sig romertidens oksekærrer med varer skrumle sløvt afsted i middagsheden. Måske ser man en deling romerske legionærer marchere ind mod byen, netop hjemvendt fra et slag med lækede, udmattede slaver som bytte. Måske ser man et prægtigt optog med kejseren på båret i lukket bærestol - eller en officiel kurér, som svinger sin hest ud i det bløde græs i vejsiden og giver den lidt spore. Han skulle gerne inden aften nå sin pligtige dagsetape på 80 km, så han har travlt. Ja, i de rette omgivelser er man i fantasien hurtigt et par tusind år tilbage i tiden.

Via Appia's linjeføring fra Rom til Brindisi.

Pilen angiver, hvor man mellem Formia og Itri kan finde det antikke stykke af Via Appia. Læg mærke til, at kystvejen R 213 er markeret som særligt smuk. Det passer! Kan stærkt anbefales, når man er på de kanter. Men bemærk også de mange størekasser!

Cecilia Metella's enorme mausoleum. Nu er det museum vedr. begravelseskikke langs Via Appia

Aftenstemning på Camping Settebello i badebyen Salto di Fondi

Terracina

Byen ligger ca. 5-10 km nord for Camping Village Settebello, som vi boede på, - en strandcampingplads på Lido di Fondi lige ud til Middelhavet. Pladsen er en Camping Cheque-plads, hvilket vi naturligvis benyttede os af. Som mange andre af de pladser, vi besøgte på vores 6-7 ugers tur i april/maj, var Settebello noget præget af, at sæsonen ikke for alvor var startet. Der foregik en del reparations- og vedligeholdelsesarbejder, og ikke alt fungerede optimalt. Men man kan jo nok ikke rejse i lavsæsonen til lavpris og samtidig forvente første klasses forhold? Jo, nogle steder kan man...

Byen Terracina var i romertiden et vigtigt handelscenter på Via Appia, bl.a. med et tempel fra omkring 50 f.Kr., viet til "Den capitolinske Triade", Jupiter, Juno og Minerva. Når man ad S 7 (som er almindelig, asfalteret hovedvej) nærmer sig Terracina fra nord, kommer man de sidste kilometer forbi en række rester fra den gamle, antikke vej. De er listet op i en flot illustreret brochure, som man bl.a. kan få i byens arkæologiske museum.

Kommer man fra campingpladsen ind til Terracina syd fra, er det let at finde en p-plads i den moderne bydel ud mod havet (billetautomat). Terracina's historiske cen-

Seven Hills Camping

Via Cassia 1216
IT-00191 Roma
www.sevenhills.it

Settebello

Via Flacca km 3,600
IT-04020 Salto di Fondi
www.settebellocamping.com

P-plads ved Via Appia Antica

mellem Fondi og Itri:
41°19.059 N
13°28.851 E

Til venstre ligger Marcus Servilius den Fjerde's grav, en af de mange langs Via Appia.

sten 'Via Appia Antica'. Vi drejede ind, og efter et par hundrede meter på grusvej langs en olivenplantage var der en parkeringsplads. I forvejen var der kun en enkelt arbejdsbil på pladsen plus en slags parkvag, som vi kom i snak med - på engelsk. Han var ansat ved den stedlige naturpark. Da han hørte om vores interesse for oldtidsvejen, gav han os en flot illustreret, lille bog - på italiensk. Den fortalte om det stykke af Via Appia Antica, som gik gennem naturparken.

Vi havde overhovedet ikke ventet at finde et stykke af den oprindelige Via Appia her, hvor den i en afstand af 50-100 m forløber parallelt med "den nye", S 7.

På p-pladsen og langs med den godt et par km lange, gamle vej var der jævnlige flotte, instruktive plancher, der fortalte om vejen. Bl.a. om byggeteknik, de forskellige belægningstyper, bygninger langs vejen, moderniseringer gennem århundrederne osv. Selv om det desværre kun var på italiensk, var det alligevel spændende - og som sagt helt uventet.

Da vi var nået godt en km ind ad vejen, valgte vi at vende om ved resterne af et tempel, som havde været viet til Apollo. Det trak nemlig op til en ordentlig omgang torden. At der her lå et tempel, kan ikke undre, da der langs alle romernes veje ikke kun var

placeret beværtninger, herberger og bordeller, men også templer.

Via Appia som motorvej

Efter nogle uger i det syditalienske, hvor vi var nede og runde Sicilien, følte vi, at det var tiden at begive sig hjemad. Vi valgte at tage kystvejen langs Adriaterhavet nordpå. Fra Taranto mod Brindisi kørte vi ad S 7, som her er motor(trafik)vej. Om den moderne vej er lagt i sporet af den gamle Via Appia, kunne vi ikke rigtig finde ud af. Men hvorfor ikke? I min gamle Michelin kortbog hedder vejen i hvert fald Via Appia det sidste stykke ind til Brindisi.

Her i regionen Apulien fremstilles enorme mængder vin og olivenolie; overalt så vi store, overdækkede vinmarker og mægtige olivenlunde langs med kystmotorvejen hjemover. Seks-syv ugers begivenhedsrig campingferie lakkede mod enden.

Museo Archeologico, Terracina.

Mange gravminder

Efter romersk lov måtte ingen døde begravnes i boligområder. Derfor skete dette som regel ude langs udfaldsvejene fra byerne. Langs Via Appia kan man stadig opleve mange større eller mindre gravmæler over afdøde. Af romerne blev det anset for at være det absolut formeste sted at blive stedt til hvile. De efterladte familier benyttede her lejligheden til at udstille deres rigdom og anseelse i samfundet ved at bygge et mausoleum, fx et som blev rejst til minde om Cecilia Metella Cretica, datter af en romersk konsul.

Det er her ude i regionalparken, at de berømte katakomber også findes. Dem ville vi gerne have set; desværre var der middagslukket, da vi kom forbi. Så det må planlægges lidt bedre en anden gang.

Vi tilbragte det meste af dagen ude i den pragtfulde regionalpark. Godt trætte i benene valgte vi at tage bussen tilbage mod nærmeste metrostation.

Vi var blevet så fascineret af gåturen langs den gamle hovedvej, at vi på vores videre færd ned gennem Italien ville være på udgik efter andre rester af den gamle romervej. Det blev tilfældet, da vi en lille uge senere nåede til den charmerende kystby

